گزارش دومین نشست مؤلفان و مدرسان کتاب‌های جدید فارسی دوره‌ی راهنمایی

تغییر ذائقه‌ی درسی

سمانه آزاد

کتاب‌های درسی، کتاب‌هایی که بخشی از خاطره‌های مشترک نسل‌ها هستند، از زمان دانش‌آموزی ما تا به حال، تغییرات زیادی داشته‌اند. کتاب‌های فارسی دوره‌ی راهنمایی نیز، پس از ۱۷ سال، دو سالی است تغییر کرده‌اند و از امسال در هر سه پایه‌ی راهنمایی کتاب‌های جدید وارد چرخه‌ی آموزش خواهند شد؛ کتاب‌هایی که علاوه بر داشتن ویژگی‌های مثبت، با نقدهایی نیز روبه‌رو هستند.

برای آگاهی از این ویژگی‌ها و نیز نقدها، در دومین نشست رسمی مؤلفان و مدرسان کتاب‌های فارسی دوره‌ی راهنمایی شرکت کرده‌ایم که گزارش آن را می‌خوانید. یادآوری می‌شود گزارش اولین نشست در رشد راهنمایی تحصیلی شماره‌ی ۴ (دی ماه) سال تحصیلی ۸۹-۸۸ درج شده بود.

در ابتدای نشست، **دکتر فریدون اکبری شلدره‌ای**، کارشناس مسئول گروه زبان و ادبیات فارسی دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی، ضمن تشکر از مؤلفان و نویسندگان پیشین کتاب‌های فارسی دوره‌ی راهنمایی که حدود ۱۷ سال در فضای رسمی آموزش کشور حضور داشتند، درباره‌ی ضرورت تغییر کتاب‌های درسی گفت: «دوام بیش از یک دهه‌ی کتاب‌های درسی و آموزشی کشور، زیبنده‌ی پویه‌های علمی-فرهنگی آن نیست. چرا که افق انتظار و ذائقه‌ی نسل‌ها دست‌خوش تغییر می‌شود. شرایط و خواسته‌های دوران آموزشی ما در گذشته، با امروز متفاوت است و بی‌گمان آن‌چه امروز تولید می‌شود نیز، ۱۰ سال بعد به بازنگری و بازتولید نیاز دارد. بنابراین، دیگران هم خواهند آمد و کتاب‌ها را تغییر خواهند داد.»

اکبری شلدره‌ای ویژگی‌های برنامه و کتاب‌های فارسی جدید را این گونه برشمرد: «این ویژگی‌ها در سه حوزه قابل بررسی هستند: حوزه‌ی محتوا و کتاب درسی؛ حوزه‌ی دبیران و آموزش‌دهندگان؛ حوزه‌ی یادگیرندگان. در حوزه‌ی محتوا و کتاب درسی باید گفت، محتوای کتاب‌ها **مهارت بنیاد** است، یعنی بر پایه‌ی مهارت‌های اصلی و دو مهارت فرازبانی (تفکر، نقد و تحلیل) بنا شده است. یکی از برجستگی‌های محتوای این برنامه، **کارکردگرا** بودن آن است. یعنی آموزه‌ها و محتوای کتاب‌ها، به سمت کاربردی کردن آن‌ها در جامعه گرایش دارد. ویژگی سوم محتوا، **فرهنگ‌رنگی درون مایه‌ی** کتاب‌هاست. یعنی رنگ آموزه‌های ما در محتوا، برآمده از رنگ فرهنگ ماست. فرهنگ ما نیز دو آبشخور اصلی دارد: آموزه‌های دینی و سنن و فرهنگ ایرانی. بنابراین، محتوای کتاب‌ها به فضای فرهنگی ـ ادبی جامعه پیوند می‌خورد، نه مانند کتاب‌های قبلی به حوزه‌های جامعه‌شناسی و تاریخ.

دیگر ویژگی برنامه‌ی جدید، **توجه به سواد خواندن** است. ما در تألیف کتاب‌های جدید، از نتایج آزمون‌های جهانی پرلز به منظور تحکیم مبانی علمی و محتوایی کتاب‌ها استفاده کردیم و سازمان‌دهی فکری و محتوایی آن‌ها را به گونه‌ای انجام دادیم که به پرورش سواد خواندن منجر شود.

ویژگی پنجم برنامه در حوزه‌ی محتوا، **توجه به خلاقیت و آفرینش‌گری** دانش‌آموزان است. به معنای دقیق‌تر، سعی کردیم که در گزینش و سامان‌دهی محتوا، متن‌هایی را انتخاب کنیم که مجالی باشند برای پرورش تفکر و آفرینش‌گری دانش‌آموزان.

ششمین ویژگی، فرهنگ‌سازی برای مطالعه، تحقیق، نقد و تحلیل است. به خصوص که ما یک حرکت پلکانی سطح به عمق از اول تا سوم راهنمایی را در کتاب‌ها مشاهده می‌کنیم تا دانش‌آموزان و دبیران، درباره‌ی درون‌مایه و عناصر متن تفکر کنند.

آخرین ویژگی برنامه و کتاب‌های جدید در حوزه‌ی محتوا «دگرسازی شیوه‌های ارزش‌یابی» است. هم ارزش‌یابی فارسی در

حوزه‌ی خواندن و هم مهارت‌های دوگانه‌ی نوشتاری (انشا و املا) تغییریافته‌اند.»

وی دربـاره‌ی ویژگی‌های کتاب و برنامه‌ی جدید در حوزه‌ی دبیـران گفت: «از دیدگاه برنامه‌ی جدیـد، دبیران فقط در جایگاه تدریس‌کننـده نیسـتند. در این برنامـه، دبیران را با سـه ویژگی می‌شناسیم:

۱. مهندسان و برنامه‌ریزان آموزشی هستند؛ ۲. فرایند یاددهی‌ـ یادگیری را هدایت می‌کنند؛ ۳. تنها به سخن‌وری و دانش‌پراکنی نمی‌پردازند و نظارت و ارزش‌یابی آن‌ها باز تعریف شده است.»

اکبـری، درباره‌ی جایگاه دانش‌آموزان در برنامه و کتاب‌های جدید نیز نکاتی را یادآور شـد: «از دیـدگاه برنامه‌ریزان و مؤلفان کتاب‌هـای جدیـد، واژه‌ی دانش‌آمـوز رنـگ باختـه و واژه‌ی «یادگیرندگان فعال» جای آن را گرفته است. چرا که معتقدیم، روح برنامه به گونه‌ای است که یادگیرندگان در فرایند یاددهی ـ یادگیری مشارکت و مداخله دارند و فضای کلاس پویا و مشارکتی است؛ به همین سبب دبیر وظیفه‌ی برنامه‌ریزی، نظارت و هدایت را به عهده دارد و یادگیرندگان نقش اثرگذاری دارند.»

کتاب‌های تازه تألیف: روش یادگیری فعال

عزت السـادات فاضل همدانی، معلم فارسـی دوره‌ی راهنمایی منطقه‌ی ۱۲ تهران، از دیگر شرکت‌کنندگان این نشست بود. وی به چند مورد از ویژگی‌های برجسـته‌ی کتاب اشـاره کرد و گفـت: «در برنامه و کلاس جدید، محتوای دروس، فعالیت‌ها و تمرین‌ها و حتی مدیریت کلاس، براسـاس هم‌یاری و مشارکت دانش‌آموزان است. روان‌شناسان معتقدند، شناخت در نتیجه‌ی عمل حاصل می‌شـود. وقتی دانش‌آموز در کلاس فعال است، در جریان فرایند یاددهی‌ـ یادگیری قرار می‌گیرد که در او به شـناخت منجر می‌شود. بنابراین، یکی از محاسن کتاب، استفاده از روش یادگیری فعال است.

عزت السادات فاضل همدانی

در گذشته بیشتر بر دو مهارت خواندن و نوشتن تأکید می‌شد و مهارت‌های گفتن و شنیدن مورد کم‌توجهی قرار گرفته بود. اما در برنامه‌ی کتاب‌های جدید، به این دو مهارت و نیز مهارت‌های تفکر و نقد توجه شده است. بنابراین، به تقویت مهارت‌های اندیشیدن و چگونه اندیشیدن در نوجوانان کمک خواهد شد.»

وی وجـود «درس‌هـای آزاد» در کتاب‌های جدید را از دیگر محاسـن آن‌ها برشـمرد و گفت: «این درس‌ها باعث خودباوری، شـکوفایی و کشـف توانمندی‌های دانش‌آموزان، ایجاد و تقویت اعتماد به نفس و مهارت‌های انشا و نگارش در آن‌ها می‌شود.»

از دیـدگاه این معلـم، دیگر ویژگی‌هـای کتاب‌های جدید عبارت‌اند از: رویکرد عام کتاب که در تثبیت یادگیری مؤثر اسـت؛ مقایسـه‌ی متون قدیم و معاصر؛ وجود سـؤالات واگرا که باعث تقویت روحیه‌ی جسـت‌وجوگری دانش‌آموزان می‌شـود؛ تقویت خلاقیت دانش‌آموزان از طریق برخی تمرین‌ها؛ توجه به ارزش‌ها و مفاهیمی مانند مشارکت، آینده‌نگری، تفکر و تعقل، وقت‌شناسی، خودشکوفایی، انتقادپذیری، فداکاری، نیایش، احترام به بزرگترها و حقوق سایر افراد.

اصول برنامه‌ی درسی جدید

دکتر حسین قاسم‌پور مقدم، کارشناس گروه ادبیات دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی، ویژگی‌های برنامه‌ی درسی را از منظر برنامه‌ریزی درسی بررسی کرد و گفت: «در حوزه‌ی رویکردهای برنامه می‌توان به سه جنبه‌ی اساسی اشاره کرد: آموزش دستور زبان که رویکرد غالب در آن سـاخت‌گرایی و به تبع آن روش استقرایی اسـت؛ آموزش ادبیات که در آن رویکرد معناگرایی مدنظر اسـت؛ آموزش ارزش‌ها که با رویکرد تربیتی به آن پرداخته شده است.»

وی درباره‌ی اصول حاکم بر برنامه‌ی درسی جدید گفت: «در محتوای سه پایه‌ی تحصیلی دوره‌ی راهنمایی، اصولی مدنظر قرار گرفته‌اند که می‌توان به این موارد اشاره کرد:

ـ **وسعت (تعمق)**؛ به این صورت که اطلاعات دانش‌آموز از پایه‌ی اول دبستان تا سوم راهنمایی، درباره‌ی مفاهیم و موضوعات اساسی زبان و ادبیات فارسی و نیز ارزش‌های دینی، با شیب ملایمی عمیق‌تر می‌شوند.

ـ **توالـی یـا تکـرار**؛ به منظـور تثبیت مفاهیـم در ذهن دانش‌آموزان؛

ـ **جامعیـت یا یکپارچگی**؛ به گونـه‌ای که با برنامه‌های درسی مشابه خود هم‌خوانی و هم‌پوشانی دارد.

ـ **انعطاف‌پذیری**؛ که مهم‌ترین نکته در این بخش، کاهش تمرکز بخشـی از برنامه‌ی درسی است؛ مثلاً در بخش روش‌های آموزش که سعی شده است، انتخاب روش تا حدود زیادی به خود معلمان واگذار شود.

ـ **تلفیق درون موضوعی و برون موضوعی**؛ بسیاری از برنامه به تلفیق برون موضوعی جامه‌ی عمل پوشانده‌اند. در برنامه‌ی جدید، تلفیق درون موضوعی که در گذشته کمتر مورد توجه بوده، مدنظر قرار گرفته است. به این معنی که در طول برنامه‌ی جدید، موارد درسـی داخلِ برنامه (خواندن، گفتن، شـنیدن و نوشتن) به عنوان هسـته در نظر گرفته شده‌اند که در پی آن نحوه‌ی آموزش

درس‌هـای آزاد، باعـث خودبـاوری، شـکوفایی و کشـف توانمندی‌هـای دانش‌آموزان می‌شود

دست‌خوش تغییر می‌شود و می‌توان زنگ انشا و املا را با زنگ فارسی تلفیق کرد؛ به گونه‌ای که دانش‌آموز همواره در معرض یادگیری و امتحان دادن باشد.»

نکته‌ی بعدی که باید به آن اشاره کرد، بحث **تجارب یادگیری** است. امروزه دیگر بحث روش‌های تدریس تقریباً منسوخ شده است، در نظام‌های برنامه‌ریزی درسی توسعه یافته و کشورهای پیشرفته، چیزی آموزش داده نمی‌شود، بلکه در کلاس درس فرصت‌هایی ایجاد می‌شود تا دانش‌آموزان بتوانند تجارب جدیدی را به دست آورند. بنابراین، در برنامه‌ی درسی جدید، به بحث روش تدریس از این منظر توجه شده است؛ به گونه‌ای که روش روشن و خاصی برای تدریس در نظر گرفته نشده است. چرا که وقتی قرار است معلم فرصتی را برای کسب تجارب یادگیری فراهم کند، هر روشی که باعث گسترش و تعمیق تجربه‌های دانش‌آموزان باشد، قابل استفاده است.»

دکتر حسین قاسم‌پور مقدم

دکتر قاسم‌پور مقدم درباره‌ی موضوع ارزش‌یابی در برنامه‌ی درسی جدید گفت: « در برنامه‌ی درسی جدید، به هر دو مهارت شفاهی و کتبی توجه شده است. آن‌چه در بخش ارزش‌یابی باید به اطلاع معلمان برسانیم، این است که معلم هر روشی را که صلاح بداند، می‌تواند به کار گیرد؛ به شرط آن‌که از فلسفه‌ی آن روش آگاه باشد و باعث گسترش تجارب دانش‌آموزان و ارزش‌یابی مهارت‌ها در آن‌ها شود.»

کتاب‌های فارسی دوره‌ی راهنمایی را می‌توان تنها کتاب ملی دانست. به این معنی که علاوه بر مشارکت مؤلفان و شورای برنامه‌ریزی، همه‌ی دبیران و سرگروه‌های آموزشی از ۳۱ استان کشور، در تألیف و تدوین کتاب‌ها حضور مؤثر داشتند

کتاب درسی ملی

آقای **دکتر سید بهنام علوی مقدم**، عضو هیئت علمی گروه ادبیات نیز نکاتی را درباره‌ی کتاب‌های جدید دوره‌ی راهنمایی یادآور شد و گفت: «کتاب‌های فارسی دوره‌ی راهنمایی را می‌توان تنها کتاب ملی دانست. به این معنی که علاوه بر مشارکت مؤلفان و شورای برنامه‌ریزی، همه‌ی دبیران و سرگروه‌های آموزشی از ۳۱ استان کشور، در تألیف و تدوین کتاب‌ها حضور مؤثر داشتند.

نکته‌ی دیگری که باید به آن توجه کرد، این است که کتاب‌های سه پایه‌ی دوره‌ی راهنمایی را باید به عنوان یک کُل در نظر گرفت و هر سه کتاب باید در کنار هم دیده شوند. برای مثال، وقتی کتاب سال اول راهنمایی را به تنهایی مطالعه کنید، متوجه می‌شوید که بیشتر به ادبیات معاصر پرداخته است. یا در کتاب سال سوم راهنمایی، ادبیات کهن ما سهم بیشتری دارد. در این باره باید گفت، در تألیف این کتاب‌ها، تقسیم‌بندی زمانی را مدنظر داشتیم؛ به طوری که در سال اول راهنمایی، بیشتر به ادبیات معاصر، سال دوم، به دوره‌ی قبل از معاصر تا قرن هشتم و سال سوم به ادبیات قرن هشتم به قبل پرداخته شده است. می‌توان گفت، این سه کتاب در کنار هم و با توجه به سن دانش‌آموزان، یک دوره‌ی کامل ادبیات فارسی هستند. ضمن این‌که به گونه‌ای به دانش‌آموزان آموزش می‌دهیم که بتوانند در زندگی واقعی از آن استفاده کنند.

نقش پررنگ دانش‌آموز در کلاس

جواد هداوند، دبیر و مدرس فارسی دوره‌ی راهنمایی در منطقه‌ی ۱۷ تهران، از دیگر شرکت‌کنندگان این نشست بود. وی ویژگی برجسته‌ی کتاب‌ها را یادآور شد و گفت: «بررسی بازخوردهای دانش‌آموزان و همکاران در رابطه با کتاب‌های تازه تألیف نشان می‌دهد، این کتاب‌ها کارنامه‌ی موفقی دارند. از ویژگی‌های مثبت کتاب می‌توان به مواردی اشاره کرد از جمله: ظرفیت بالای کتاب در اجرای روش‌های نوین تدریس، توجه به مهارت‌ها و ریزمهارت‌ها و مهارت‌های زبانی، توجه به نیازهای سنی مخاطبان و پرداختن به موضوعات مناسب سن دانش‌آموزان.

سوزنی به خود!

در این نشست، علاوه بر یادآوری ویژگی‌های برجسته‌ی کتاب، به نقد برنامه و کتاب‌های جدید از منظر معلمان و دانش‌آموزان نیز پرداخته شد. ابتدا جواد هداوند به بخشی از ایراداتی که معلمان به کتاب‌های جدید وارد می‌دانند اشاره کرد: «یکی از ایراداتی که به کتاب‌های تازه تألیف وارد است، انتخاب برخی متون نظم و نثر است. به خصوص در مورد ذکر نام و اثر برخی افراد که هنوز محک زمانه و نقد، آن‌ها را انتخاب نکرده است. شاید بهتر بود فرصتی داده می‌شد تا این آثار خودشان را در جامعه معرفی کنند و مورد نقد قرار گیرند تا اگر معیارهای مناسب داشتند، وارد کتاب‌های درسی شوند. نقد دیگری که به کتاب‌ها وارد است، راجع به تصاویر و استفاده از رنگ در کتاب‌هاست که نیاز به بازنگری دارند. به خصوص در کتاب فارسی اول راهنمایی رنگ‌های سرد و تیره غلبه دارند.»

وی در ادامه افزود: «یکی از ویژگی‌های مثبت کتاب‌های تازه تألیف، چینش مطالب از ساده به مشکل است، اما در معدود مواردی، به خصوص در پایه‌ی اول، این موضوع رعایت نشده است.

نکته‌ی مهم در جریان یاددهی ـ یادگیری کتاب‌های تازه تألیف، موضوع ارزش‌یابی است. در این باره باید گفت، دانش‌آموزان از ارزش‌یابی درس املا و نگارش راضی بودند، اما هنوز شیوه‌های سنتی غلبه دارند. با توجه به بخش‌نامه‌ها و آیین‌نامه‌هایی که به مدارس ارائه می‌شود و مواردی که در کارنامه ذکر می‌شود، همکاران سردرگم هستند که به اعتقاد من باید در این حوزه، دستورالعمل مشخص و واحدی ارائه شود.»

خانم فاضل همدانی نیز از نتایج اجرای آزمایشـــی کتاب‌ها و نقدهایی که به برنامه و کتاب‌ها وارد اســـت، سخن گفت: «از دید دانش‌آموزان، کتاب باید طرح، جلد، رنگ‌آمیزی و تصاویر گویا داشته باشـــد. کتاب‌های تازه تألیف از این منظر ایراداتی دارند و حتی در مواردی ناهم‌گونی تصاویر و محتوا دیده می‌شود و می‌توان گفت، طراحی صفحات فاقد نگاه گرافیکی بوده اســـت. هم‌چنین، جای ادبیات عاشورایی، فرهنگ انتظار و معرفی زنان نام‌آور در عرصه‌ی ادبیات حماسی و دفاع مقدس در کتاب‌های جدید خالی است و اگر اشاره‌ای هم شده برای سه پایه کم‌رنگ است.

وجـــود درس آزاد یکی از ویژگی‌های مثبت کتاب‌های جدید است، اما به دلیل این‌که با پایان سال تحصیلی مصادف می‌شود، بازخوردی ندارد و نمی‌توان کار مفیدی برای آن انجام داد. با توجه به اشتیاقی که دانش‌آموزان برای این درس دارند، بهتر است بین درس‌های یک تا ده گنجانده شود.

نکات املایی و انشایی که در کتاب آمده‌اند، ضعیف هستند و نکتـــه‌ی خاصی را آموزش نمی‌دهند. بعضی هم تکراری‌اند و خود دانش‌آموزان آن‌ها را می‌دانند. ضمن این‌که باید در کتاب‌های هر ســـه پایه، شـــیوه‌ی واحدی برای موارد دو املایی اتخاذ شود و به علائم و نشانه‌گذاری توجه شود.

توجه به نظرات منتقدان

پس از این، معلمان حاضر در نشست به بیان برخی نقدهای وارد به کتاب‌های تازه تألیف پرداختند. دکتر فریدون اکبری در مقام پاســـخ به این نقدها برآمد و گفت: «هم‌زمان با اجرای آزمایشـــی کتاب‌های فارســـی دوره‌ی راهنمایی، گروهی خـــارج از مؤلفان و کارشناسان دفتر برنامه‌ریزی و تألیف کتب درسی، کار ارزش‌یابی از برنامه برای هر ســـه پایه‌ی راهنمایی را به عهده گرفتند. طبق نتایج این ارزش‌یابی، در بخش گزینش محتوا، نزدیک به ۹۷ درصد رضایت، از منظر دانش‌آموزان، اولیا، کارشناسان و دبیران وجود دارد که این به معنی اقبال عمومی از تغییراتی است که در سازمان‌دهی محتوایی و گزینش متن‌ها انجام شده است.

در این میان، از منظر برنامه‌ریزان و دبیران، نقدهایی بر کتاب‌ها بیان شده بود که در بازنگری به آن‌ها پرداخته شده است. برای مثال، اگر کتاب فارســـی اول راهنمایی چاپ ۱۳۸۵ (آزمایشی) را با چاپ ســـال ۱۳۸۸ (سراسری) مقایسه کنید، متوجه تغییراتی در حوزه‌ی محتوا، تصویر، طراحی و گرافیک می‌شوید که دلیل این تغییرات، توجه به نگاه منتقدان بود.»

وی درباره‌ی نقدهایی که در مورد انتخاب برخی اشعار، متون و حتی افراد وجود دارد، گفت: «در تألیف کتاب‌ها، متن یا شخص به تنهایی مهم نیستند، بلکه آن‌چه مهم است، ارتباط محتوا با روح حاکم بر برنامه‌هاست. بنابراین، گزینش متن‌ها براساس اصول حاکم بر برنامه و تناسب آن‌ها با نیازهای مخاطبان صورت می‌گیرد.

در مـــورد تصاویر و رنـــگ در کتاب‌های جدید هم باید گفت، این موارد هم در چاپ ســـال ۱۳۸۹ مورد بازنگری قرار گرفته‌اند و رنگ‌های مرده و سرد، به رنگ‌های شاد و زنده تبدیل شده‌اند. حتی طراحی جلد کتاب هم تغییر پیدا کرده است.

درباره‌ی چینش مطالب از ســـاده به دشوار که یکی از اصول راهنمای برنامه است، نگاه ما، نگاه طولی است. یعنی این اصل در ســـازمان‌دهی محتوا در سه کتاب به طور دقیق رعایت شده است. ســـیر مطالب از اول راهنمایی تا سوم راهنمایی از ساده به دشوار است.»

اکبری دربـــاره‌ی ارزش‌یابی و نقدهایی که پیرامون آن وجود دارد نیز توضیحاتی ارائـــه داد: «به طور طبیعی، وقتی می‌خواهید نـــوآوری ایجاد کنید، در آغاز مقاومت‌هایی وجود خواهد داشـــت و پذیرش عمومی آن نـــوآوری زمان بر خواهد بود. درباره‌ی نحوه‌ی ارزش‌یابی نیز همین‌طور است. اما در سال ۱۳۸۹، همکاران نسبت به سال‌های گذشته راضی‌تر بودند.

نکتـــه‌ی دیگری کـــه دربـــاره‌ی نقدها باید گفـــت، درباره‌ی درس‌های آزاد اســـت. در شورای گروه، همین بحث یعنی وجود دو درس آزاد در نیمه‌ی دوم سال تحصیلی مطرح شده است. برخی از اعضای گروه معتقد بودند، درس‌های آزاد را به دو نیم سال تقسیم کنیم. اما مخالفان این دیدگاه معتقد بودند که نیم سال دوم تحصیلی، فرصت بیشتری را برای کاربست آموخته‌ها برای دانش‌آموزان ایجاد می‌کند. ضمن این‌که جایگاه درس‌های آزاد در فصل‌های «سرزمین من» و «نام‌ها و یادها» قرار گرفته اســـت که به طور طبیعی، این دو فصل برای دانش‌آموزان و فضای ذهنی و روحی آنان، تناســـب بیشـــتری دارند، چرا که نسبت به فصل‌های دیگر در تولید محتوا توانایی بیشتری دارند.»

کتاب درسی + لوح فشرده

توصیه‌ی ما به عوامل اجرایی مدارس این است که همه‌ی پنج ساعت ادبیات را به عهده‌ی یک دبیر متخصص بگذارند. در غیر این صورت، دانش‌آموزان ما آسیب جدی خواهند دید.

دکتر علوی در انتها خبری را اعلام کرد و گفت: «قرار است همراه با کتاب‌های درسی، لوح‌های فشرده‌ای را در اختیار دبیران و دانش‌آموزان قرار دهیم تا بتوانند از کتاب‌ها استفاده‌ی بهینه را ببرند. این لوح‌های فشرده، حاوی بازخوانی شعرها و متونی است که احیاناً از دشواری برخوردارند که بیشتر متون کهن را شامل می‌شوند.»

توصیـــه‌ی ما بـــه عوامل اجرایی مدارس این است کـــه همه‌ی پنج ســـاعت ادبیات را به عهده‌ی یک دبیر متخصص بگذارند. در غیـــر ایـــن صـــورت، دانش‌آموزان ما آســـیب جدی خواهند دید